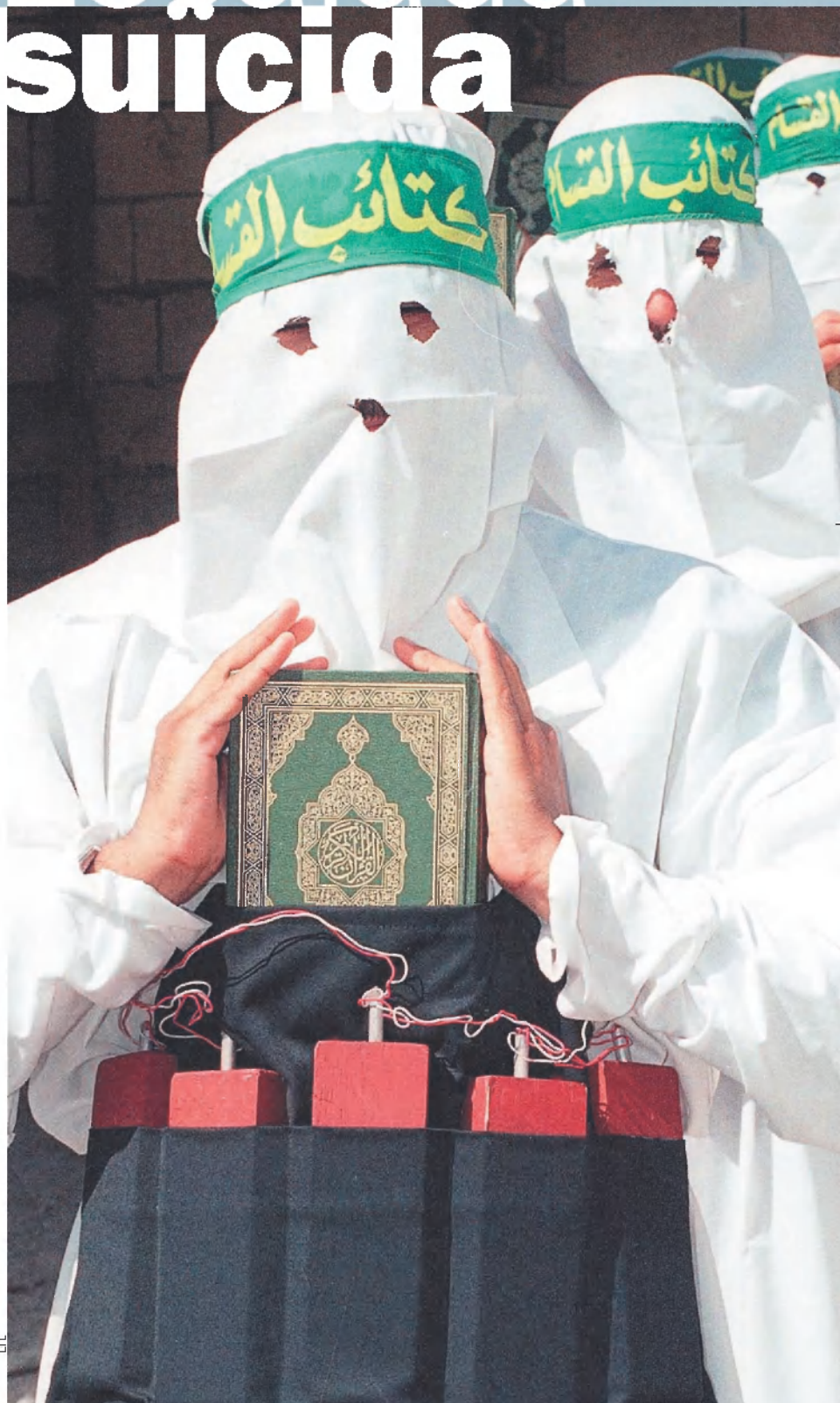

Esçalada suïcida

Els dos atemptats de la setmana passada, contra les Nacions Unides a Bagdad i contra un autobús a Jerusalem, tenen en comú que van ser realitzats per terroristes suïcides. La ciència ha demostrat que els kamikazes no són bojos; ara bé, sabem què és el que els empeny a dur a terme aquestes accions? Quines seran les conseqüències dels dos atemptats al Pròxim Orient?

Situació d'alt risc

La situació a l'Iraq després dels darrers atemptats era previsible. De fet, alguns analistes com William D. Nordhaus (vegeu Antoni Segura, *Irak en la encrucijada*, RBA, 2003) ja havien avançat que les tropes de la coalició anglo-nord-americana podien ser rebudes no com a forces d'alliberament sinó d'ocupació. En aquest cas, el que s'havia previst com una guerra curta i de baix cost econòmic i de vides humanes podia esdevenir una guerra llarga, amb una reconstrucció difícil del país i amb elevats costos materials i humans. Un nou Vietnam a petita escala, en què els anglo-nord-americans (i les tropes d'altres països) podien veure's empanatats durant més d'una dècada.

El salt qualitatiu dels recents atemptats no deixa lloc a dubtes: la resistència iraquiana està molt més ben organitzada del que es pensava. L'atemptat del passat dimarts, el més greu que han patit les Nacions Unides en tota la seva història, assenyalava forces militars professionals (com la secció especial de la Guàrdia Republicana, de la qual no s'ha sabut res des de l'inici de la guerra, potser?). Res a veure, per tant, amb petits grups islamistes radicals connectats amb Al-Qaida, tal com pretén comunicar Paul Brenner, responsable de l'administració d'ocupació nord-americana a l'Iraq. La menció a An-sar al-Islam és un pobre recurs per amagar el fracàs de les tropes ocupants en garantir la seguretat dels membres de Nacions Unides i per legitimar a posteriori una ocupació que es va justificar per l'amenaça de les armes de destrucció massiva que tenia Saddam Hussein, però que encara no han aparegut, i per les seves

connexions amb el terrorisme internacional d'inspiració confessional, la qual cosa, segons els experts, era gairebé impossible.

Què està succeint a l'Iraq i què persegueixen aquests nous atemptats contra objectius febles i fàcils (forces civils que no gaudeixen de prou protecció militar)?

En primer lloc, la població de l'Iraq estava, sens dubte, farta del règim dictatorial i del terror de Saddam Hussein i el partit Baas, però no per això accepta que el preu del seu alliberament sigui l'ocupació del país per unes forces estrangeres acusades d'actuar per interessos ocults, com ara el petroli o el suport al Govern d'Ariel Sharon. Els analistes de la Casa Blanca que van precipitar una guerra il·legal –sense el vistiplau del Consell de Seguretat de Nacions Unides– van cometre, com a mínim, dos errors. D'una banda, l'ocupació de Gaza i Cisjordània des del 1967 demostra que la guerra i l'ocupació no només no acaben amb els conflictes, sinó que també contribueixen a enfortir el sentiment nacional dels ocupats, de manera que es dona lloc a una espiral de violència que no es pot aturar amb accions convencionals en què la superioritat militar resulta determinant. En altres paraules, es pot guanyar la guerra convencional i perdre la postguerra. D'altra banda, les tropes ocupants i un govern titella imposat no són el millor camí per normalitzar un país després d'una operació militar que ha costat milers de morts. La situació de desconcert, rancúnia –quantas famílies iraquianes no necessàriament partidàries de Saddam Hussein ploren ara els seus morts en desenes?– i inseguretat acaba fent bo un

Els Estats Units han volgut fer veure una altra cosa, però la guerra a l'Iraq sembla lluny d'haver acabat. Els soldats americans morts creixen cada dia, i ara els objectius d'una resistència molt ben organitzada s'han diversificat. La sensació de caos enforteix la teoria de croada contra l'islam que clamen els grups més extremistes.

L'atemptat contra la seu de les Nacions Unides a Bagdad, el passat dia 19, ha estat el més greu que ha patit l'ONU en tota la seva història.

passat terrible on, malgrat la repressió, el país funcionava i en què un mínim de seguretat (treball, habitatge, alimentació, sanitat i educació, sempre precaris, això sí, a causa de l'embargament i l'ús que el règim feia del programa Petrolí per Aliments per premiar fidelitats) era garantida.

En segon lloc, els grups de la resistència, partidaris o no de Saddam Hussein,

**Les tropes i un
govern titella
no faciliten
la normalització
d'un país**

están interessats a fer palès que el país no funcionarà mai sota l'ocupació i que qualsevol complicitat amb els ocupants (inclosos els membres de les Nacions Unides i de les organitzacions humanitàries) serà considerada bel·ligerant. Per fer visible aquest objectiu, poc importa que Sergio Vieira de Mello, representant especial de les Nacions Unides a l'Iraq, fos un destacat lluitador a favor dels drets humans i que hagués estat molt crític amb l'ocupació. L'atemptat contra la seu de l'ONU ha estat una advertència cruel que tindrà conseqüències en el futur.

Per últim, l'ocupació, la violència de la resistència i la repressió reforcen l'argument de croada contra l'islam (Palestina, l'Afganistan, l'Iraq) que prediquen els grups radicals més extremistes i que George W. Bush va contribuir a alimentar amb les seves declaracions després de l'11 de setembre del 2001. Plou sobre mullat, perquè l'opinió pública arabomusulmana fa dècades que està molt sensibilitzada per la situació que es viu als territoris ocupats. En aquest sentit, la política de l'administració Bush s'ha convertit en un objectiu que l'escriptor Tariq Ali ha denominat el xoc de fonamentalismes. Encara és més, el *think tank* (equip de reflexió, "laboratori de noves idees") neoconservador que regeix actualment la política exterior de la Casa Blanca (i que de forma desinhibida ha explicitat Robert Kagan a *Poder y debilidad. Europa y Estados Unidos en el nuevo orden*, Taurus, 2003) es pot veure molt aviat abocat a una guerra de desgast en solitari contra la resistència dels països musulmans ocupats, perquè no està clar que els aliats europeus i la comunitat internacional acceptin seguir a ulls clucs la política unilateralista de la Casa Blanca, la qual sens dubte ha esdevingut un factor de desestabilització política a escala mundial amb uns resultats imprevisibles. L'excepció (evidentment!) és el Govern Aznar, que enviant tropes espanyoles a l'Iraq de manera insensata contribueix a l'ocupació.

Antoni Segura i Mas
Catedràtic d'història
contemporània,
Universitat de Barcelona